

Utredning av den politiska organisationen

Innehåll

Bakgrund	3
Tidplan.....	3
Alternativ 1 – Behålla nuvarande kultur- och tekniknämnd.....	3
Nämndens ansvarsområde	3
Ekonomi.....	3
Alternativ 2 – En kultur- och fritidsnämnd.....	4
Nämndens ansvarsområde	4
Demokrati- och kvalitetsperspektiv	5
Ekonomi.....	5
Alternativ 3 – Avveckla kultur- och tekniknämnden	6
Nämndens ansvarsområde	6
Demokrati- och kvalitetsperspektiv	7
Ekonomi.....	8

Bakgrund

Partierna i Askersunds kommun har haft partiöverläggning om den politiska organisationen för kommande mandatperiod. Förvaltningen har fått i uppdrag att redovisa tre alternativ:

- Behålla nuvarande kultur- och tekniknämnd
- Avveckla kultur- och tekniknämnden och inrätta en kultur- och fritidsnämnd. De uppgifter nämnden nu har inom det tekniska området överförs till kommunstyrelsen
- Avveckla kultur- och tekniknämnden och överföra nämndens uppgifter till kommunstyrelsen

Utredningen redovisar kort om förutsättningar och möjliga effekter av förslagen, men även de ekonomiska konsekvenserna. Utredningen har utgått ifrån tidigare arbeten som genomfördes av kommunledningsförvaltningen 2021, där liknande alternativ till nämndorganisation föreslogs.

Då det pågår en parallell separat process kring förvaltningsorganisationen vilken eventuellt kommer innebära förändringar, har bedömningen varit att frågor som berör förvaltningsperspektivet lämnas utanför den här utredningen.

Tidplan

Januari	Remissversion färdigställs
26 februari	Yttrande från KOT
Mars	Förslag färdigställs
7 april	Beslut i KS
29 april	Beslut i KF

Alternativ 1 - Behålla nuvarande kultur- och tekniknämnd

Nämndens ansvarsområde

Kultur- och tekniknämnden bildades genom en sammanslagning mellan den tidigare tekniska nämnden och den tidigare kultur- och fritidsnämnden. Det finns beröringspunkter mellan de två tidigare nämndernas verksamheter, men de framstår ändå som två separata områden inom den nuvarande kultur- och tekniknämnden.

Inom kultur- och fritidsområdet ansvarar kultur- och tekniknämnden bland annat för bibliotek, föreningsbidrag, fritidsaktiviteter för barn och en del allmän kulturverksamhet. Man ansvarar också för idrotts-, motions- och fritidsanläggningar.

Inom det tekniska området ansvarar nämnden bland annat för att bygga, anlägga och förvalta kommunens gator, gång- och cykelvägar, parker och liknande. Man ansvarar också för dricksvatten, spillvatten och dagvatten. Vidare har man till uppgift att ansvara för kommunens måltidsverksamhet och städverksamhet. Kommunstyrelsen ansvarar för närliggande verksamhet som till exempel fastighetsfrågor.

Ekonomi

2024 var arvodeskostnaderna för kultur- och tekniknämnden 340 tkr och 2025 var kostnaderna 427 tkr, se tabell nedan.

Kultur- och tekniknämnd, tkr	2024	2025
Fasta arvoden	180	187
Sammanträdesersättning	120	192
Ersättning för förlorad arbetsförtjänst	37	36
Bilersättning	14	24
Socialavgifter	133	127
Avgift för kurser	0	0
Övrigt	6	11
Avser VA-kollektivets del	-150	-150
Summa	340	427

Alternativ 2 - En kultur- och fritidsnämnd

Nämndens ansvarsområde

En ny nämnd, kultur- och fritidsnämnden, bildas och får följande uppdrag:

Kultur- och fritidsnämnden tar över följande uppgifter från kultur- och tekniknämnden:

1. ansvar enligt bibliotekslagen,
2. ansvar enligt spellagen,
3. ansvar för bidrag och stöd till ideella organisationer,
4. ansvar för frivilliga fritidsaktiviteter och frivillig kursverksamhet för barn och ungdomar,
5. ansvar för kommunens scenkonstverksamhet, och besluta om tillhörande biljettpriser.
6. ansvar för kommunens utställningsverksamhet i Sjöängen.
7. ansvar för kommunens allmänna kultur- och fritidsverksamhet.

Kommunstyrelsen tar över följande uppgifter från kultur- och tekniknämnden:

1. ansvar som huvudman i enlighet med lag 2006:412 om allmänna vattentjänster,
2. ansvar som trafiknämnd och fullgörande av de uppgifter som åligger trafiknämnden enligt lag. Trafiknämnden ansvarar för
 - att vara väghållare för kommunala gator, vägar, broar, gång- och cykelvägar, torg och andra allmänna platser med ansvar för ny- och reinvestering, tillsyn, underhåll och skötsel,
 - att vara trafiknämnd genom att ta fram och verkställa lokala trafikföreskrifter, samt ansvara för parkeringsövervakning med utfärdandet av sanktionsavgifter vid parkeringsöverträdelser,
 - att godkänna trafikanordningsplaner och utföra kontroll av dess efterlevnad samt utfärdandet av sanktionsavgifter vid överträdelser,
 - ärenden om gatukostnader,
 - beslut om bidrag för enskilda vägar enligt av fullmäktige fastställda regler,
3. ansvar för byggnation, anläggande och förvaltande av kommunens
 - fritids- och friluftsanläggningar (endast utomhusanläggningar),
 - allmänna parker, badplatser, lekplatser samt kommunala naturreservat,
 - båt- och kajplatser samt ansvara för upplåtelse av båt- eller kajplats,

4. ansvar för att i dialog med belysningsanläggningens ägare planera för en effektiv belysningsanläggning,
5. ansvar för kommunens måltidsverksamhet och städverksamhet,
6. ansvar för skogsbruket enligt fastställd skogsbruksplan,
7. ansvar för kommunala deponier,
8. ansvar för sjösäkerhetsanordningar (prickar, fyror mm.) i Norra Vättern på uppdrag av Transportstyrelsen,
9. ansvar för tidsbegränsad uthyrning av kommunens lokaler,
10. ansvar för tidsbegränsad uthyrning av lokaler i Sjöängen och beslut om fastställande av tillhörande hyror,
11. ansvar för yttranden på ansökan om tillfälliga markupplåtelser på kommunens mark.

Demokrati- och kvalitetsperspektiv

Några av farhågorna som lyftes fram vid sammanslagningen av kultur- och fritidsnämnden och tekniska nämnden var att kulturfrågorna inte skulle få samma tyngd och att de tekniska frågorna skulle ta överhand. Att bilda en kultur- och fritidsnämnd blir en markering att kommunen anser frågorna viktiga.

En kultur- och fritidsnämnd får ett mer tydligt avgränsat och sammanhållet uppdrag. Det blir mer lättbegripligt ur ett medborgarperspektiv. Det kan också vara fler personer som är intresserade av ett uppdrag som ledamot i en nämnd som ansvarar för kultur- och fritidsfrågor än i en nämnd som också ansvarar för till exempel vatten och avlopp.

En nyinrättad kultur- och fritidsnämnd får ett förhållandevis begränsat verksamhetsansvar och en nämnd med 11 ledamöter + ersättare kan betraktas som en stor nämnd utifrån uppdragets storlek. Om en nämnd är liten minskar däremot förutsättningarna för att sammansättningen ska spegla mandatfördelningen mellan partierna i kommunfullmäktige. En sådan situation kan däremot hanteras genom exempelvis insyn via ersättningsplatser.

Om kommunstyrelsen tar över ansvaret för frågor inom det tekniska området innebär det att styrelsen får ett större ansvar i driftsfrågor. För att hantera fler sådana mer operativa frågor utan att det inkräktar på andra uppgifter kan kommunstyrelsen inrätta utskott och delegera beslutanderätt till dem. Ett annat sätt att minska antalet ärenden är att delegera beslutanderätt till tjänstepersoner.

Eventuella farhågor om förlust av fackkunskaper inom framför allt de tekniska verksamheterna skulle också kunna hanteras genom inrättande av utskott där ledamöterna får möjlighet att fördjupa sig i de tekniska frågorna.

Ekonomi

2024 var arvodeskostnaderna för kultur- och tekniknämnden 340 tkr och 2025 var kostnaderna 427 tkr, se tabell nedan.

Kultur- och tekniknämnd, tkr	2024	2025
Fasta arvoden	180	187
Sammanträdesersättning	120	192
Ersättning för förlorad arbetsförtjänst	37	36
Bilersättning	14	24
Socialavgifter	133	127
Avgift för kurser	0	0

Övrigt	6	11
Avser VA-kollektivets del	-150	-150
Summa	340	427

Utifrån det här förslaget försvinner en nämnd och en annan kommer till. Vad gäller nämndadministration är förslaget kostnadsneutralt oavsett nämndens storlek. Om en kultur- och fritidsnämnd skulle ha samma antal ledamöter och lika arvode till ordförande är förslaget kostnadsneutralt. Väljer man däremot en nämnd med färre ledamöter och ersättare eller minskar ordförandearvodet blir det en besparing. En nämnd med sju ledamöter och ersättare kostar cirka 20 440 kr utifrån schablonkostnaden. Ett år med nio sammanträden ger en kostnad på cirka 183 960 kr. Eventuellt behöver en kultur- och fritidsnämnd heller inte ha lika många sammanträden som övriga nämnder, vilket också skulle kunna bli en liten besparing. Ett år med fem sammanträden ger en kostnad på cirka 102 200 kr.

Om kultur- och teknikenämnden avvecklas och frågorna inom det tekniska området hamnar hos kommunstyrelsen påverkas inte kostnaden för kommunstyrelsen i någon större utsträckning. Det som påverkar är om man inför utskott. Ett utskott kostar cirka 7 300 kr per möte med fem ledamöter och ingen närvarorätt för ersättare utifrån schablonkostnaden. Ett år med nio utskottsmöten ger en kostnad på cirka 65 700 kr.

En kultur- och fritidsnämnd skulle inte få del av intäkter från VA-kollektivet som nuvarande kultur- och teknikenämnden får. Dessa hamnar i den nämnd/styrelse som ansvarar för VA-frågor.

Alternativ 3 - Avveckla kultur- och teknikenämnden

Det här alternativet innebär att nuvarande kultur- och teknikenämnden avvecklas och uppgifterna överförs till kommunstyrelsen. Det finns inga formella hinder mot att avveckla kultur- och teknikenämnden eftersom nämndens verksamheter inte omfattas av någon av de obligatoriska nämnderna som kommunen är skyldig att inrätta enligt kommunallagen.

Nämndens ansvarsområde

Kommunstyrelsen tar över följande samtliga uppgifter från kultur- och teknikenämnden:

1. ansvar enligt bibliotekslagen,
2. ansvar enligt spellagen,
3. ansvar för bidrag och stöd till ideella organisationer,
4. ansvar för frivilliga fritidsaktiviteter och frivillig kursverksamhet för barn och ungdomar,
5. ansvar för kommunens scenkonstverksamhet, och besluta om tillhörande biljettpreiser.
6. ansvar för kommunens utställningsverksamhet i Sjöängen.
7. ansvar för kommunens allmänna kultur- och fritidsverksamhet,
8. ansvar som huvudman i enlighet med lag 2006:412 om allmänna vattentjänster,
9. ansvar som trafikenämnd och fullgörande av de uppgifter som åligger trafikenämnden enligt lag. Trafikenämnden ansvarar för
 - att vara väghållare för kommunala gator, vägar, broar, gång- och cykelvägar, torg och andra allmänna platser med ansvar för ny- och reinvestering, tillsyn, underhåll och skötsel,
 - att vara trafikenämnd genom att ta fram och verkställa lokala trafikföreskrifter, samt ansvara för parkeringsövervakning med utfärdandet av sanktionsavgifter vid parkeringsöverträdelser,

- att godkänna trafikanordningsplaner och utföra kontroll av dess efterlevnad samt utfärdandet av sanktionsavgifter vid överträdelser,
 - ärenden om gatukostnader,
 - beslut om bidrag för enskilda vägar enligt av fullmäktige fastställda regler,
10. ansvar för byggnation, anläggande och förvaltande av kommunens
- fritids- och friluftsanläggningar (endast utomhusanläggningar),
 - allmänna parker, badplatser, lekplatser samt kommunala naturreservat,
 - båt- och kajplatser samt ansvara för upplåtelse av båt- eller kajplats,
11. ansvar för att i dialog med belysningsanläggningens ägare planera för en effektiv belysningsanläggning,
12. ansvar för kommunens måltidsverksamhet och städverksamhet,
13. ansvar för skogsbruket enligt fastställd skogsbruksplan,
14. ansvar för kommunala deponier,
15. ansvar för sjösäkerhetsanordningar (prickar, fyror mm.) i Norra Vättern på uppdrag av Transportstyrelsen,
16. ansvar för tidsbegränsad uthyrning av kommunens lokaler,
17. ansvar för tidsbegränsad uthyrning av lokaler i Sjöängen och beslut om fastställande av tillhörande hyror,
18. ansvar för yttranden på ansökan om tillfälliga markupplåtelser på kommunens mark.

Demokrati- och kvalitetsperspektiv

Kommunstyrelsen har ett övergripande strategiskt ansvar för att utveckla kommunen och på uppdrag av kommunfullmäktige utöva uppsikt över nämnderna. Om kommunstyrelsen tar över ansvaret för kultur- och tekniknämndens uppgifter innebär det att styrelsen får ett större ansvar i driftsfrågor och får ytterligare egna verksamheter istället för att fokusera på att ha det övergripande strategiska ansvaret. Frågornas karaktär innebär också att det krävs en bred kompetens och god kunskap om hela kommunens verksamhet bland ledamöterna.

Förändringen innebär ett minskat antal politiska uppdrag, vilket inte nödvändigtvis behöver betyda att antalet förtroendevalda minskar i motsvarande grad eftersom många har mer än ett uppdrag. Det politikområde man som förtroendevald har att hantera blir bredare, men samtidigt kommer möjligheten att endast ägna sig åt ett visst avgränsat politikområde bli mindre.

Ett sätt att hantera fler operativa frågor utan att det inkräktar på andra uppgifter är att kommunstyrelsen inrättar utskott och delegerar beslutanderätt till dem. Ett annat sätt att minska antalet ärenden är att delegera beslutanderätt till tjänstepersoner. Eventuella farhågor om förlust av fackkunskaper inom verksamheterna skulle också kunna hanteras genom inrättande av utskott där ledamöterna får möjlighet att fördjupa sig i dessa frågor.

Några av farhågorna som lyftes fram vid sammanslagningen av kultur- och fritidsnämnden och tekniska nämnden var att kulturfrågorna inte skulle få samma tyngd och att de tekniska frågorna skulle ta överhand. Samma tankar kan av naturliga skäl uppkomma om kultur- och tekniknämndens verksamheter flyttas över till kommunstyrelsen, speciellt eftersom styrelsen kommer få hantera en större mängd ärenden inom fler ansvarsområden. Ett sätt att undvika detta och ge frågorna större plats kan vara att hanteras dem i ett utskott, företrädesvis delegeras utskottet även egen beslutanderätt för att få mer inflytande.

Det går däremot inte heller utesluta att även motsatsen kan uppkomma för kulturfrågorna, d.v.s. att de skulle få en mer framskjuten plats inom kommunen genom att placeras under kommunstyrelsen och därmed få mer genomslagskraft och större tyngd. En effekt av att samla kulturfrågor hos exempelvis kommunstyrelsen kan vara en bredare enighet i dessa frågor.

Ekonomi

En nämnd tas bort vilket innebär en besparing. 2024 var arvodeskostnaderna för kultur- och tekniknämnden 340 tkr och 2025 var kostnaderna 427 tkr, se tabell nedan.

Kultur- och tekniknämnd, tkr	2024	2025
Fasta arvoden	180	187
Sammanträdesersättning	120	192
Ersättning för förlorad arbetsförtjänst	37	36
Bilersättning	14	24
Socialavgifter	133	127
Avgift för kurser	0	0
Övrigt	6	11
Avser VA-kollektivets del	-150	-150
Summa	340	427

Utifrån det här förslaget försvinner en nämnd vilket innebär en besparing. Om kultur- och tekniknämnden avvecklas och frågorna hamnar hos kommunstyrelsen påverkas inte kostnaden för kommunstyrelsen i någon större utsträckning. Det som påverkar är om man inför utskott. Ett utskott kostar cirka 7 300 kr per möte med fem ledamöter och ingen närvarorätt för ersättare utifrån schablonkostnaden. Ett år med nio utskottsmöten ger en kostnad på cirka 65 700 kr.

Intäkter från VA-kollektivet som nuvarande kultur- och tekniknämnden får hamnar i den nämnd/styrelse som ansvarar för VA-frågor.